

alimara

COL·LECCIÓ IMAS

Innovació i Metodologia en Afers Socials

Núm. 67. Maig 2023

ISSN: 2659-5273

Experiències en primera persona

L'abraçada del teatre: els set poders. Història d'Estepa, un bot del prosceni a la superació personal i l'esperit de grup

Manel I. Serrano Servera

Mestre i director d'Estepa Teatre

 **IMAS**
Departament de
Drets Socials
Consell de Mallorca



Universitat
de les Illes Balears



El contingut de la **REVISTA ALIMARA** de l'**IMAS** està subjecte a una llicència de Reconeixement-NoComercial_SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons

Resum

Aquest article descriu la creació i consolidació del grup de teatre Estepa Teatre de l'Associació d'Estel de Llevant. S'inicià com a una activitat o taller puntual i ha acabat sent un grup de teatre sòlid i innovador.

En aquesta història, el teatre es configura com un espai on es condensa la metodologia del Teatre del Sí, de la qual sorgeix la necessitat de tractar els i les participants de la mateixa manera que es tracten els actors i les actrius professionals. Recolzant-se en el cor grec, com a essència per a la transmissió de les emocions dels personatges, el grup Estepa i el seu director proposen una forma de llenguatge teatral que combina la bellesa amb l'exploració del trauma, l'honestedat del participant amb la humilitat de treballar i de descobrir l'emoció com a eix del viatge teatral. Un llenguatge que permet assolir les emocions pròpies i convertir la foscor en bellesa gràcies a set poders essencials.

Paraules clau

Teatre, salut mental, experiències, metodologies.

1. Presentació

Per què consideram des de l'Associació Estel de Llevant que el nostre espectacle *Tenim un do* hauria de ser inclòs en una programació que tractàs la temàtica de la salut mental i comptar amb el suport de les institucions?

La nostra companyia està formada majoritàriament per persones amb alguna problemàtica de salut mental. El teatre els permet recuperar el seu espai, la seva veu, i regalar a la comunitat aquesta experiència col·lectiva, creativa, sanadora. Enguany, hem iniciat el procés creatiu d'aquest espectacle a partir de la paraula ajuda, de situacions viscudes entorn del fet d'ajudar i ser ajudats, i de les emocions que tot això ens comporta.

Tenim un do és una obra teatral escrita amb el cor i els ulls del dramaturg Manel I. Serrano Servera qui ha conviscut i treballat amb el nostre grup de teatre, Estepa. De fet, l'autor dedica alguns passatges d'aquesta obra a interpretar la problemàtica de la salut mental a la nostra societat mitjançant algunes metàfores poètiques. Per a dotar d'encara més significat testimonial

aquesta ficció, també ha emprat algunes reflexions que han fet alguns familiars i persones participants, i declaracions fetes durant els primers mesos en què va començar a impartir-los classes de teatre. L'autor no oblida en cap moment la causa que defensa ell i, per tant, Estel, que no és altre de contemplar el teatre com una eina transformadora per les persones més desprotegides de la nostra societat, per dotar-los d'autoestima i eines per sentir-se equiparables a qualsevol.

Perquè si hi ha una cosa certa, és que lluny de les frustracions que fomenta la societat competitiva d'avui dia, tots i totes tenim un do. Visca Estel, Visca Estepa, Visca Helpo, i Visca el Teatre!

Equip directiu i tècnic d'Estel de Llevant

2. L'abraçada del teatre: els set poders

«Yo tengo una enfermedad que es muy rara: tanto estoy arriba como estoy abajo y, cuando estoy abajo, sólo hay una cosa que me ayuda, que es el teatro»

Declaracions públiques d'Arcen Torres, actriu d'Estepa Teatre a les Jornades d'Accessibilitat i Diversitat a la Cultura que varen tenir lloc a l'Arxiu del Regne de Mallorca (novembre 2021).

Una de les millors coses que m'han pogut passar en aquesta vida, i sense cap dubte la més curativa, ha estat formar part del grup d'Estepa Teatre.

El creixement personal de tots amb tots d'aquesta tropa de somiatruïtes ha estat innegable i, per tant, inigualable. Sense saber-ho, de sempre vaig ser un integrant més d'Estepa Teatre i m'agradaria explicar-ho. Abans de començar a fer feina amb Estepa Teatre, pensava que era el que em varen diagnosticar al despatx d'un psiquiatre, que en paraules em va dir allò de: «Ets un depressiu sense remei per mor d'una frustració que no saps pair», unes paraules que han viatjat amb mi tal vegada de forma inconscient. Però la creu va desaparèixer de les meves espatlles a partir del meu primer dia amb els Estepa, ja que aquesta diagnosi va fruir dins un marge de col·lectivitat, màgia, benviure, empatia i una fortalesa que mai havia experimentat a cap altre espai humà d'aquesta societat. Ens serveix i serveix els futurs integrants d'una simbiosi ideal que et descobreix el teatre i un grup humà format per les persones participants, professionals, familiars i persones voluntàries d'Estepa Teatre. D'aquí, vull bestreure els que són per a mi els set poders que converteixen aquest grup teatral en un oasi curatiu: La No Diagnosi, El Zero Egos, La Comunitat, La Bondat, La Mirada, El Teatre Social i El Do.

2.1. La No Diagnosi

Dins el grup teatral i quan començam els assajos, ningú sap res de ningú pel que fa a una diagnosi mèdica, ni tan sols s'ha anomenat mai. Bé, sí una vegada, fa un mes i mig, quant a un dels més brillant moments del grup, una usuària va voler debatre un quadre del meu text per motius de la seva diagnosi. Al quadre s'hi xerrava de la violència i aquesta companya va començar exposant la seva percepció del text segons l'estigma social que tenen les persones que estan diagnosticades com ella. Així doncs, en una feina total de grup, vàrem anar canviant el llenguatge, que no els significats del text, i vàrem trobar entre tots i totes un tema eufemístic creatiu en forma d'analogia sobre el tema de la violència per poder tractar el rol d'un personatge sense ferir les sensibilitats d'alguns integrants del grup. Això fou un altre regal de la vida com a persona i creador que he rebut d'ençà que som el director d'Estepa.

Però tornant al «poder» que ens ocupa, voldria destacar que dins el grup no hi ha persones participants, professionals, voluntàries ni familiars i, per tant, no hi ha persones diagnosticades. Què vull dir amb tot això?

La falta intencionada d'informació mèdica dels integrants genera que tots i totes partim d'una mateixa fita que ens fa més lliures i que és un regal per a totes les persones que patim, patirem o vam patir: tots som, estam i «dormim a la palla». Ningú porta un estigma d'ençà que iniciam l'hora i mitja d'assajos setmanals. Entram en un espai i senzillament estam com som i, a partir d'aquí, fluïm, milloram i ens feim visibles perquè invisibilitzam el que ens fa sentir ferits.

2.2. El Zero Egos

Per a mi aquest fou un gran descobriment. Mai en la meua vida havia fet teatre amb persones que no pateixen d'ego. He trobat aquesta peculiaritat tan humana i alhora tan difícil de gestionar a diferents grups de teatre, ja fossin amateurs, professionals, petits, grans, etc. La clau que fa que en aquest grup de teatre no bategui aquesta aspiració que persegueix el triomf i la ceguera personal abans de prioritzar la llum i encert de tot el conjunt, és que les persones integrants d'aquest grup de teatre social volen pujar als escenaris o, millor dit, «fer teatre» per a sentir-se bé, per a jugar, per a volar i per a aprendre. Perquè si hi ha una cosa que volen fer els integrants d'Estepa quan comença la classe és aprendre, desatenent les seves suposades mancances i explorant dins la llum de la disciplina. Aquesta és la clau que ells i elles m'han ensenyat i que haurien de mostrar al món: no persegueixen la llum per a brillar-hi; persegueixen la llum per a escalfar-s'hi. És un creixement personal pur que converteix la companyia teatral en un enlloc i en una màquina perfecta de creació i de creadors.

Per això, escriure històries per a Estepa Teatre és tan inspirador i anar als assajos és un antídote contra els aspectes més competitius, ferotges i destructius de la bondat humana com és l'ego dels artistes i creadors. És un altre oasi, doncs, descobert només amb aquest grup de teatre social, tan real com els valors més humans que la societat com a vertader estat selvàtic no ens permet reconèixer dins nosaltres: *un claro en mitad el bosque*.

2.3. La Comunitat

El sentiment de grup dins el punt de trobada que signifiquen els assajos setmanals de tots els dimarts al Teatre de Manacor va més enllà de «fer un taller». La sensació de pertinença a un grup de persones que es respecten i es tracten amb un afecte real sense distincions ni barreres socials és total.

El grup, servint-se una altra vegada d'una alquímia estranya que potser té a veure amb la màgia del teatre, arriba al grau de família sense treure el cap en cap moment en el paternalisme que acaba sempre per dinamitar els veritables valors de la família, tribu, grup humà de persones amb un únic fi: aplegar-se per sentir-se bé junts i, per altra banda, sense exigir res a ningú mai, però fer el que sigui sempre perquè cap d'ells senti el fred i la llunyania. Operen com a grup amb una naturalitat difícil de reconèixer en altres conjunts de persones que puguem identificar dins de la nostra societat com per exemple empreses, famílies, associacions, veïns, amistats, etc. El reforç positiu dels uns per als altres crec que és la clau d'aquest sentiment de comunitat que fomenta la unió entre tots i totes.

Exemples diaris com aquests:

«Avui, Arcen, has vingut molt maca».

«En Joan sempre té paciència».

«Toni Ramon ets molt bo».

«Amb n'Abdel sempre riem».

«Alícia, vals un món».

«Na Carme és sa més viva de totes».

«T'has amagrit».

«Tanta sort que et tenim»

«M'agraden les teves botes».

«Guapa, *cariño*».

«Estàs bé?»

«Avui estic trist, per això he vingut a Teatre».

«Sort que arriba dimarts i puc veure-us».

«És una passada haver-nos conegut».

«M'agrada teatre perquè em recorda que m'agrada molt viure i això, a vegades, se m'oblida».

2.4. La Bondat

Entre les persones integrants d'aquest grup, la bondat és el gran valor que fa, sense cap dubte, que el pas del temps sigui un benefici en comú per al creixement personal. Botam des d'un precipici sense tenir por a la caiguda perquè sabem que ens tenim.

Per exemple, quan el juny de 2022 vam viatjar a Barcelona per l'estrena de la nostra obra Tenim un do a l'Altre Festival vaig poder comprovar que la bondat d'aquestes persones va facilitar el dia a dia d'un viatge en què vàrem poder sentir-nos ben a prop. Ningú va deixar a ningú desatès. El grup s'alimentava i bevia sempre perquè entre tots es compartirn els aliments i les begudes. El grup reia sempre perquè tots ens fèiem cas. El grup es posava nirviós però aquests nirvis els empetitiem perquè els compartíem en veu alta. El grup es va divertir perquè la bondat de tots els seus integrants fou l'energia del mateix viatge.

La bondat és compartir i mirar-se amb el cor. Això de mirar-se amb el cor és el següent poder que ara exposaré i que ha estat allò que més m'agrada dels Estepa.

2.5. La Mirada

Allò que m'ha captivat de fer teatre amb el grup de Teatre de l'Associació d'Estel de Llevant has estat, sense cap mena de dubte, la mirada. Les mirades de n'Abel, na Nena, na Maribel, n'Alícia, na Carme, n'Agustí, en Toni Ramon, en Toni, na Maria Antònia, na Maje, n'Adrià, n'Encarna, na Desi, en Joan, en Miquel Jaume, en Miquel Gomila, na Benvinguda, na Margalida, en Xisco, na Marina, na Marga, n'Estrella, na Marisa, na Teresa, na Neus, i tots i totes els que han passat qualsevol dimarts per l'aula teatral del Teatre de Manacor.

Les mirades de tots ells i elles ragen una llum poderosa, un fil d'esperança i en definitiva – i ho dic a escala personal– una llar on romandre i tornar per a agafar consciència que en aquest món hi ha amor.

Coses que s'han dit als assajos que xerren del poder de la mirada:

«Avui no estàs bé Manel. Ho dus escrit als ulls».

«Ens has mirat com ningú mai ho havia fet».

«Avui no estic bé, per si no ho diuen els meus ulls».

«Ho vaig saber tot d'una».

«Ens mirem i ens entenem».

«Avui he anat a fer l'assaig d'Estepa i només veure'ls a l'entrada ja he regirat el dia de merda que duia damunt. És la millor feina que he tingut mai. El conflicte mai sorgeix del tracte personal, és el mateix tracte amb ells i elles allò que resol els conflictes».

«Els teus ulls ho diuen tot».

2.6. El Teatre Social

Aquí ve la gran fórmula que és el teatre social per a revolucionar les persones, millorar-ne les vides i crear expectatives tangibles. És evolucionar i, el més important, adoptar un camí dins el treball de camp dels assajos per on aprendre, sense adonar-nos-en, a desfer la ruta que la societat o vivències ens conduïren al sempre injust entreforc de l'estigma i teixir una comunitat nova, perquè, quan compartim teatre, cream un nou «foc», «llar»... d'estada i refugi que som nosaltres mateixos i que alhora bestrau altres «jos» que dúiem dins però que mai havíem vist ploure. En aquest punt, voldria reproduir un fragment del llibre *Teatro del Sí* (Pallarès, 2021), un testimoni tan humà com a professional, que ha estat molt important per a la percepció i l'aprenentatge de la meva feina com a mestre i director de teatre, perquè permet comprendre el rerefons terapèutic de la metodologia utilitzada.

1-3 Las Características del Teatro del Sí.

El Sí como arma contra el «yo no valgo»: En la mayor parte de las ocasiones, nos encontramos con que las personas que participan en nuestros proyectos comparten una característica común: en todas las esferas de sus vidas se topan siempre con una negativa que les impide desarrollarse. En este proceso utilizaremos el Sí como acto político para empoderarlos y liberarlos de ese no que les es impuesto y crear espacios de libertad donde aceptarse sea lo principal. El Sí para descubrir nuevos caminos nunca emprendidos. El Sí para aceptar otros cuerpos, otras emociones. El Sí para decir no a opresiones y discriminaciones. El Sí para adoptar otra mirada con la que contemplar el trauma y dolor vividos. El Sí para redescubrir a los otros y crear comunidad. (Pallarès, pàg. 3).

3. Neix *Tenim un Do*

Perquè jo les mirava, les escoltava, les observava, així com les comprenia, i, per tant, les estimava, fins a arribar a un mantra que repetia dins meu per a definir-los com individus que configuraven el grup. En mirava un, en Toni Ramon i deia «Té un Do»; mirava a n'Arcen i pensava allò mateix: «Té un Do»; mirava en Toni Sitges i el mantra era el mateix, es repetia «Té un Do». Per tant, vaig escriure l'obra teatral titulada *Tenim un Do*. I girant aquesta obra que férem nostra perquè xerrava de tots i totes nosaltres, vàrem descobrir plegats l'abraçada del teatre. Una sensació emocional que viatjarà dins cadascun de nosaltres per sempre mai. Amb *Tenim un Do* vàrem anar als teatres de Manacor, Capdepera, Sant Llorenç, a l'Altre Festival (Barcelona), Sineu, FIET 2022 (Vilafranca de Bonany), Espai el Tub (Palma) i a la celebració del Dia Mundial de la Salut Mental a Inca.

«Som Estepa Teatre i som de bon de veres. Feim teatre inclusiu i social, que no discursos, perquè el nostre manifest som nosaltres mateixos.»

3.1. Fitxa de l'obra i dossier

Títol: *Tenim un Do*.

Dramatúrgia i direcció: Manel I. Serrano.

Intèrprets: Agustí García, Joan Genovard, Miquel Gomila, Miquel Jaume, Maria Bel Llaneras, Abdel El Miri, Alícia Olivares, Nena Perelló, Antoni Ramon, Teresa Riart, Carme Serrano, Esther Sierra, Antoni Sitges i Arcen Torres.

Escenografia: Estepa Teatre.

Fotografia: Miguel Ángel Rite Palmer.

Durada: 60 minuts

Idioma: català (amb alguns diàlegs en castellà)

Sinopsi: Un bon dia, un grup d'irreductibles somiatruites varen decidir abaixar-se del món i fer-se enfora de qualsevol govern mundial i fundar el seu propi llogaret a una oficina de correus abandonada; aquesta no-pàtria va rebre el nom d'Helpe («ajuda» en esperanto.)

Sobre l'escena: L'escena representa una oficina de correus abandonada i, alhora, una cruïlla de camins onírica. Hi ha dos sacs de correus modificats segons el somni que representa Helpo..

Què és Helpo?: Helpo, que vol dir ajuda en esperanto, és un enlloc, una pàtria, una fita, una quimera total imaginada per un grup de somiatruïtes que són Estepa Teatre. Aquests han decidit dimitir del món metafòricament per dedicar-se plenament a viure del seu Do que no és un altre que ajudar, ajudar-se, demanar ajuda, mirar als ulls i repartir abraçades a escala mundial. Helpo es una visió que vaig tenir mentre coneixia els i les integrants d'Estepa Teatre. De fet, vaig crear Helpo gràcies a tots i a totes. Per ells i elles, és Helpo.



Un dia d'estiu, dirigida per Lluqui Herrero a l'Altre Festival.

4. Els inicis d'Estepa Teatre. Vèncer l'obscuritat

Volem acabar aportant el testimoni de Carme Serrano Lull, professional d'Estel de Llevant i actriu d'Estepa Teatre que ens descobreix els inicis del grup.

Les paraules testimonials de na Carme que em guïen, com passes de llum, en aquesta interessant conversa. Vaig poder visualitzar el procés històric d'aquest grup de teatre i de com, progressivament i amb el pas de diferents etapes, mestres i grups humans, van aconseguir amb

el temps i l'esforç de superació, vèncer la por i l'obscuritat, i deixar enrere l'estigma gràcies a una eina que al principi fou inconcebible però que, finalment, ha estat fonamental per a saber-se valedors i valedores de la llum, l'admiració, el respecte i la màgia personal que tothom duu a dins. Aquesta eina invisible, però esmoladora fou el TEATRE. Vet aquí un petit tomb per la història d'Estepa Teatre mitjançant aquest testimoni a través del qual veim com la protagonista ha vist néixer i com ha format part fins ara d'aquest meravellós grup humà que fa teatre per vèncer l'obscuritat.

«Es molt emotiu pensar d'on venim i saber que ja res ens atura»

Carme Serrano Lull

2001. LA PRIMERA PASSA: el Taller d'Expressió Corporal gràcies a l'empenta de na Margalida Tauler

«Des d'Estel de Llevant vàrem pensar fer alguna cosa per a passar el temps entre les persones participants i els i les professionals. Hi havia un voluntari que nomia Antoni Peña que feia un taller de tai-chi i que coneixia na Margalida Tauler, una manacorina professora d'institut. En Toni va convidar na Margalida a dur a terme alguna activitat amb les persones participants d'Estel i na Margalida va anar un dia a Estel de Llevant amb la proposta de fer un taller de teatre aprofitant que ella era mestre de teatre a la Mostra de Teatre Escolar de Manacor.

Quan na Margalida ens va plantejar fer teatre, a nosaltres d'entrada ens va sortir un «no», entre altres coses, perquè nosaltres no ens podíem exposar un repte tan important. Ens repetíem aquest mantra creient-nos allò que «nosaltres no som igual que els altres» i es va crear un rebuig, perquè no contemplaven poder fer aquesta exposició pública que per nosaltres era inimaginable. A partir d'aquí, na Margalida, sense fer-se enrere amb la seva idea inicial, ens va proposar no anomenar-ho taller de teatre sinó dir-ne taller d'expressió corporal.

Aquest taller va començar amb exercicis molt corporals, molt simples. A poc a poc, s'anaven incorporant petites frases, fins que un bon dia na Margalida va trobar que amb aquest recull de frases breus hi havia per a començar a crear un grup perquè ja hi havia unes sinèrgies de conjunt. Primer de tot, va pensar a posar un nom al grup. Una usuària que encara forma part d'Estel de Llevant va dir: «Li podem posar el nom d'Estepa» i a tothom li va agradar i així va quedar. «Avui tenim Estepa» deien les persones participants quan tocava anar al taller d'expressió corporal. A partir d'aquí, es varen començar a forjar llaços d'amistat i unió. Just posar el nom, la gent s'identificava i ja no era un taller sinó un grup. Així va començar una màgia, Estepa.

Continuant amb l'aplec d'aquestes petites frases que anava introduint la mestra Margalida Tauler, vàrem crear una petita obra de teatre a la qual vàrem donar el títol de *Gran Hotel*. Aquesta primera obra de teatre que va donar origen a Estepa Teatre com a tal, fou una obra teatral de creació col·lectiva. Cada usuari va triar què volia ser i què volia representar i eren frases molt petites, molt simples.

Quan aquest projecte va tenir un poc de cos, es va representar exclusivament davant familiars a dins les instal·lacions de l'antiga seu de l'Estel de Llevant a l'Avinguda Portugal de Manacor, a una sala molt petita i molt acollidora.

A partir d'aquí, ells i elles, els integrants del Gran Hotel, varen poder comprovar que el resultat fou satisfactori, ja que la gran majoria d'espectadors van reaccionar de forma molt positiva i quedaren sorpresos.

A partir de la superació d'aquesta primera fita, entre na Margalida Tauler i en Tomeu Amengual, el gerent del Teatre de Manacor, feren possible fer els assajos a les mateixes instal·lacions del teatre. La condició important fou que els assajos no s'havien de dur a terme en sales que fossin obscures, ja que quan una persona ha estat tancada i sola a les fosques i comença a sortir, poèticament, cap a la llum, tornar a una sala obscura fa emergir records inconscients que moltes vegades paralitzen i generen l'efecte contrari que provoca la pràctica del teatre terapèutic a les persones.

Foren conscients d'un fet que els i les professionals vivim cada dia i és que moltes de persones participants tenen por a l'obscuritat i moltes d'elles han viscut els seus pitjors records dins de l'obscuritat... Ambdós intentaven que el grup d'Estepa assajàs en sales amples i lluminoses».

2002. Anam al Teatre

«A partir d'aquesta passa tan important, els integrants d'Estepa vàrem poder protagonitzar una transició com era poder dir: «Anam al Teatre, anam a assajar al Teatre de Manacor». I així fou com el taller d'expressió corporal es va convertir en classes de teatre.

A partir del 2002, quan ja anaven al Teatre, començarem a agafar aquest hàbit i ens sentien com un grup de teatre, na Margalida va pensar a fer una segona part de *Gran Hotel*. Vàrem arribar a ser quinze actors i actrius, i na Margalida feia feina amb els actors segons les seves possibilitats. Aquesta segona part de l'obra fou molt important i exitosa. El comentari que més vàrem sentir era: «No m'imaginava que un grup de persones així hagués tengut la valentia...».

Això va representar una pujada d'adrenalina i d'autoestima per a les persones participants que ens ha perseguit tot aquests anys i ens ha empès a no defugir d'aquesta energia que és el nostre grup d'Estepa Teatre».

2011. El grup d'Estepa Teatre és professionalitza

«EL 2011, Estel de Llevant va decidir que Estepa Teatre era més que un taller i que s'hauria de potenciar, per la qual cosa van començar comptar amb mestres, dramaturgs o directors d'escena professionals per dur endavant el grup de teatre. Es va començar a interpretar obres de teatre senceres i a adaptar clàssics».

2016. Lluqui Herrero abraça amb humanitat i professionalitat el grup d'Estepa Teatre

«La reconeguda actriu i mestra de teatre, Lluqui Herrero, agafa la direcció del grup Estepa Teatre amb molt d'encert, ja que la seva arribada va significar un avanç humà i teatral pel grup. Ens ensenyà a conèixer el nostre cos, a expressar els sentiments, a estar i sentir damunt un escenari, a confiar en els companys i ens donà un aprenentatge que recolliria amb un missatge que sempre ens transmetia: «A un escenari no hi ha errors, sinó aprenentatge».

Amb na Lluqui va ser el primer cop que vàrem anar a l'Altre Festival de Barcelona (Festival Internacional d'Arts Escèniques i Salut Mental).

2017. Bàrbara Nicolau ens abraça, i molt!

«De la mà de na Lluqui Herrero ens arribà una altra abraçada de superació i energia teatral i humana amb l'etapa com a mestra i directora de na Bàrbara Nicolau. La també actriu i professional del teatre manacorina ens va ensenyar a valorar allò que érem, a agafar seguretat, ens va potenciar, i molt, la nostra autoestima com a grup i com a actors i actrius. Amb na Bàrbara com a capdavantera d'Estepa, arribaren els anys amb més projecció del grup. Amb ella, vàrem dur a terme una obra de creació col·lectiva titulada Un dia d'estiu».

I fins al dia d'avui, puc dir amb una emoció que em fa tremolar la veu i que es fa encara més emotiva expressar-te-la a tu, Manel, que arribats aquí, com a una integrant més d'Estepa, és molt emotiu pensar d'on venim i saber que ja res ens atura».

Entrevista enregistrada l'abril de 2023



Pedra, tisora, paper, dirigida per Bàrbara Nicolau.

Referències bibliogràfiques

Pallarès Elias, Marina (2021). *Teatro del sí: La belleza del trauma como eje de cambio para la transformación de las comunidades a través de sus propias historias*. Colección Garum. Orciny Press.